

Müstəqillik dövrünün uğurları

25

Pambıqçılığın inkişafında həlledici il

İxracıyönümlü məhsulların istehsalı bu gün əsas prioritetlərdəndir

Ulu öndər Heydər Əliyevin lider kimi gücü və qüdrəti həm də onun zamanında elan etdiyi məqsəd və vəzifələrin real həyatda praktik tətbiq imkanları ilə ölçülür. Bu mənada ümummilli lider müstəqil Azərbaycanı davamlı və sabit inkişaf yoluna çıxaran mütərəqqi iqtisadi modelin banisi kimi də ehtiramla xatırlanır. Bu iqtisadi inkişaf modeli irəli sürülərkən heç də mövcud dünya ölkələrinin təcrübəsi Azərbaycana köçürülməmiş, respublikanın zəngin təbii resursları, Şərqlə Qərbi qovuşduran əlverişli coğrafi-siyasi mövqeyi, geniş tranzit kommunikasiya imkanları, habelə tarixi təsərrüfatçılıq ənənələri, spesifik xüsusiyyətləri nəzərə alınmışdır.

Ötən əsrin 70-80-ci illərində ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən kənd təsərrüfatı istehsalında ixtisaslaşma, təmərküzləşmə, zonalaşdırma və rayonlaşdırma, intensivləşdirmə metodlarının tətbiqi uğurların əsas bünövrəsi oldu. Ulu öndər həmin zaman kəsiyində kənd təsərrüfatı məhsullarının inkişafında böyük rolunu pambıqçılığın inkişafı üçün əməli tədbirlər həyata keçirmişdi. Məhz həmin illərdə kənd təsərrüfatının inkişafı əsas prioritet sahə olaraq

ən yüksək zirvəyə qalxmış, ölkə iqtisadiyyatının möhkəmləndirilməsində müstəsna rol oynamaqla əhalinin sosial-iqtisadi vəziyyətinin, bütövlükdə həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə geniş imkan yaratmışdı.

Həmin dövrdə aparılan elmi araşdırmalardan sonra məlum olmuşdu ki, bəzi rayonlarda pambıqçılıq səmərəli olmadığı üçün orada pambıq əkilməsi məqsəduyğun deyil. Bəzi rayonlarda isə pambıqçılıq səmərəli olmasına

baxmayaraq, torpaqlardan lazımcınca istifadə edilmirdi. Böyük strateq Heydər Əliyev kənd təsərrüfatının inkişaf etdirməklə Azərbaycanın ayrı-ayrı bölgələrində kənd təsərrüfatı məhsullarının becərilməsinə xüsusi əhəmiyyət verirdi. Təsədufi deyil ki, ən fərqli təcrübə məhsulları yetişdirilməsi nəticəsində cənub bölgəsi "Ümumittifaq bostanı" adını almışdı. Bu zonanın inkişafı əhalinin maddi vəziyyətinin, məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasında mühüm rol oynayırdı. 1975-ci ildə ümumi kənd təsərrüfatı məhsulu 1969-cu ilə nisbətən 57 faiz artmışdı. Pambıqçılıq yüksək gəlirli sahəyə çevrilmiş və 1981-ci ildə ölkə üzrə 1 milyon ton pambıq tədarük olunmuşdu.

Həmin zaman kəsiyində ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında bölgələrdə pambıqçılıq üzrə zona müşavirələri keçirilirdi. Ulu öndər pambıqçılıqla bağlı hə-

min müşavirələrdə çox dəyərli göstərişlər verirdi. Bu müşavirələr və qarşıya qoyulan vəzifələr ölkədə pambıq əkinini ilə məşğul olan rayonlarda inkişafa müsbət təsir göstərirdi. 1969-1982-ci illərdə ümummilli lider Heydər Əliyev təkcə Sabirabad rayonuna 14 dəfə səfər edərək pambıq sahələrində işlərin gedışı ilə tanış olmuş və 8 dəfə zona müşavirəsi keçirmişdi.

Bütün sahələrdə ulu öndər Heydər Əliyevin siyasətini uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev son 13 ildə kənd təsərrüfatının da davamlı inkişafına xüsusi diqqət ayırıb. Ölkədə müəyyən edilmiş sosial-iqtisadi inkişaf siyasətinin prioritet istiqaməti kimi iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, qeyri-neft sektorunun dinamik inkişafının təmini, rəqabətqabiliyyətliliyini artırılması və bu sahəyə investisiya qoyuluşunun sürətləndirilməsi diqqətdə saxlanılmışdır. Qlobal böhran şəraitində daxili istehsalın təşviqi edilməsi, sahibkarlara kreditlərin verilməsi, özəl sektorun maraqlarının müdafiəsi respublikanın neft amilindən asılılığını əhəmiyyətli dərəcədə azaltmışdır. Cənab İlham Əliyev demişdir ki, qeyri-neft sektorunda qazanılan iqtisadi uğurlar Azərbaycan iqtisadiyyatının neftdən asılı olması ilə bağlı qərəzli iddiaları alt-üst edir. İnkişaf etmiş dövlətlərin təcrübəsi sübut edir ki, iqtisadiyyatın sabit tempini qorumaq üçün regional inkişafda tarazlılıq, tarixi məşğulluq ənənələrinin qorunub saxlanması vacib şərtlərdəndir. Bu baxımdan dövlət başçısı İlham Əliyevin təsdiq etdiyi regionların sosial-iqti-

sadi inkişafına dair dövlət proqramları da mühüm əhəmiyyət kəsb etmişdir. Dövlət proqramları çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlər regionlarda sahibkarlığın inkişafını sürətləndirmiş, oradakı əmək ehtiyatlarından, təbii iqtisadi resurslardan kifayət qədər səmərəli istifadəyə imkan vermiş, iqtisadiyyatın tarazlı və davamlı inkişafına, infrastrukturun müasirləşdirilməsinə, əhalinin məşğulluğunun artırılmasına, yoxsulluğun səviyyəsinin azaldılmasına etibarlı zəmin yaratmışdır.

Prezident İlham Əliyev 2016-cı ilin yanvarında "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının ikinci ilinin yekunlarına həsr edilmiş konfransda pambıqçılığın inkişaf etdirilməsi ilə əlaqədar çox ciddi vəzifələr müəyyənləşdirdi. Qarşıya qoyulan vəzifələrin icrasını təmin etmək məqsədilə bütün imkanlar təhlil olunaraq qısa müddətdə pambıqçılıqla məşğul olan rayonlarda qərarqah yaradıldı, şirkətlərlə, aidiyyəti xidmət təşkilatları ilə birgə əlaqəli iş quruldu. Bunun da nəticəsində cari ildə təxminən 51 min hektar sahədə pambıq əkilib və gələn il isə ölkə üzrə 120-130 min hektar pambıqın becərilməsi nəzərdə tutulub. Bu gəlirli sahənin inkişaf etdirilməsi ölkədə əlavə iş yerlərinin açılmasına və əhalinin yüksək maaşlı işlə təmin olunmasına imkan yaradacaq.

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə bu yaxınlarda Sabirabadda pambıqçılığın inkişafı məsələlərinə dair birinci ümumrespublika

müşavirəsinin keçirilməsi də çox əlamətdar oldu. Ötən əsrin 70-80-ci illərində ölkə üzrə tədarük olunan 1 milyon tondan çox pambıqın 110 min tonu Sabirabad rayonunun payına düşürdü ki, bu da həmin ildə respublikada istehsal olunan məhsulun 12 faizini təşkil edirdi. Kənd təsərrüfatı sahəsində artıq dönüş yaranıb. Müxtəlif sahələr üzrə konkret proqramlar, layihələr icra edilib, böyük vəsait, texnika ayrılıb. Fermerlərə subsidiyalar verilir. Pambıqçılığın inkişafı sahəsində həyata keçirilən tədbirlər müsbət nəticələr verir.

Prezident İlham Əliyev cari ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında bildirib: "Pambıqçılıqla bağlı işlər uğurla gedir. Sabirabad rayonunda müşavirə keçirildi. İndi 24 rayonda pambıqçılığın inkişafı uğurla gedir. Bu il 100 min ton pambıq tədarük edilməlidir, gələn il 250-300 min ton, ondan sonrakı illərdə daha da çox. Biz çalışmalıyıq ki, sovet dövrünün ən yaxşı illərində istehsal etdiyimiz səviyyəyə yavaş-yavaş yaxınlaşaq. Bu, iş yerləri deməkdir. Təkcə bu il pambıqçılıqda 70 minə yaxın insan işləyir. Gələn il biz əkin sahələrimizi iki, yaxud 2,5 dəfə artırısaq, bu sahədə 100 mindən çox, bəlkə də, 150 min insan işlə təmin ediləcək. Burada da gələcək planlarımızı nəzərə alaraq indidən tədbirlər görməliyik. Mənə verilən məlumata görə, bizim pambıqtəmizləmə zavodlarımızın həcmi 300-350 min tondur. Biz bu rəqəmə ola bilər 2018-ci ildə, bəlkə də tez çataca-

ğıq. Ona görə bizdə yeni pambıqtəmizləmə zavodları tikilməlidir. Artıq iqtisadiyyat Nazirliyinə göstərişlər verilib, özəl sektor da, əlbəttə ki, bu işə qoşulmalıdır. Onların harada qurulması üçün yerlər müəyyən edilməlidir ki, biz sonra vaxt itirməyək.

Biz subsidiyaların verilməsində də ciddi addımlar atdıq. Bu yaxınlarda əlavə vəsait ayrıldı. Ondan əvvəl pambıqın alış qiyməti 40 qəpikdən 50 qəpiyə qaldırıldı. Yəni biz bunu ona görə edirik ki, o ağır sahədə işləyənlər daha yaxşı pul alsınlar. On qəpik artım artıq orada işləyənlərin gəlirini iki dəfə artıracaq. Eyni zamanda, biz indi elə bir mexanizm işləmişik ki, bu, kəndliləri, fermerləri stimullaşdıracaq və onlar özləri buna daha böyük maraq göstərəcəklər".

Dünyada maliyyə-iqtisadi böhranın davam etdiyi hazırkı şəraitdə Azərbaycanda makroiqtisadi sabitlik təmin olunub. İxracıyönümlü məhsulların istehsalı bu gün ölkə qarşısında prioritet vəzifə olaraq dayanır. Bu istiqamətdə bütün zəruri tədbirlər həyata keçirilir. Ölkəmizin kənd təsərrüfatı potensialından səmərəli istifadə edilməsi gözənilən nəticələrin əldə olunmasına imkan yaradacaq. Bu il 100 min ton pambıqın yığılması proqnozlaşdırılır. Pambıq sahələrinin daha da genişləndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər əminlik yaradır ki, bu il pambıqçılığın inkişafı üçün həlledici il olacaq.

Elnur HACALIYEV,
"Azərbaycan"